

El *Llibre blanc*: una visió crítica

Isabel Méndez

Cap del Servei d'Higiene
Alimentària del Departament de
Sanitat de la Generalitat de
Catalunya.
Sòcia fundadora de l'ACCA

Cal dir que s'anomena *llibre blanc* a qualsevol document amb l'objectiu de fer una proposta política. També existeix el *llibre verd*, quan es parla d'una proposta o d'una presentació de consulta de la qual s'espera una resposta.

Altres termes molt comuns poden ser *reglamentació vertical* —detallada per productes o per sectors, o per exemple, la reglamentació de la carn o *reglamentació horitzontal*, que fa referència a un tema genèric com la reglamentació sobre etiquetatge.

Al *Llibre blanc* sobre la seguretat alimentària, s'hi ha arribat després d'uns anys d'història. És cert que, amb el tema de seguretat alimentària, s'ha arribat a un cert caos, tot i que això ja es veia a venir des de l'any 1985. Aquell any es va anunciar que l'any 1992 s'establiria la lliure circulació de productes. En el *Llibre blanc* de llavors, ja es demanava una revisió de la legislació alimentària, però no va tirar endavant. I l'any 1997 va aparèixer el *Llibre verd*, que també parlava de la revisió de la legislació alimentària europea. Actualment, existeix el nou *Llibre blanc*. Una particularitat d'aquest *Llibre blanc* és que es parla d'un «comissari de protecció dels consumidors i de la salut», terme que no havia aparegut mai en cap altra comissió, cosa que demostra que, per primera vegada, Europa, que tenia majoritàriament interessos econòmics, està iniciant-se en els interessos socials.

El *Llibre blanc* té el propòsit de revisar tota la legislació, de crear l'Agència Alimentària i de gestionar les emergències produïdes en temes de salut.

Com s'ha comentat anteriorment, aquest document té uns principis bàsics, alguns punts dels quals poden ser:

— Plantejament global i integrador.

Des de la producció primària a la transformació industrial. Aquest és un punt que s'està arrossegant des de fa temps, però que no s'acabava de resoldre suficientment. La Comissió Europea està constituïda per diverses àrees temàtiques i diverses direccions generals. La direcció general III (d'empreses i innovació) i la VI (d'agricultura) han existit sempre i han tractat diversos temes, com el de les aigües minerals i el dels reglaments dels olis d'oliva, respectivament. Aquestes dues direccions generals han seguit un sistema legislatiu amb unes estratègies i plantejaments totalment diferents. La direcció general III indica, ja des de l'any 1985, que en els temes de la desregularització o desreglamentació ha de ser la mateixa societat qui, per ella mateixa, s'autoreguli i s'autocontrola. D'altra banda, la direcció general VI manté uns criteris oposats i s'inclina cap a la fixació de reglamentacions. Per aquests motius, al *Llibre blanc* es parla de la cohesió intersectorial, per evitar aquestes diferents regulacions.

El *Llibre blanc* l'han presentat dos comissaris europeus: un que pertany a la Comissió de Protecció dels Consumidors i de salut i un altre que pertany a la Direcció General d'Empreses i Innovació. Però aquí no apareix el comissari d'Agricultura. Per què? S'aconseguirà, així, la cohesió i aquest plantejament global i integrador?

— Un altre principi bàsic d'aquest document és el que fa referència al fet que la responsabilitat és de les

empreses. El control correspon a l'autoritat nacional i l'autoritat comunitària es reserva la inspecció d'aquests controls nacionals per comprovar si s'apliquen de manera eficaç i equivalent a tots els estats membres. Però no es parla de l'Oficina de l'Alimentació i Veterinària (OAV), que ja existeix i que té la seu a Dublín (Irlanda), la qual s'encarrega d'aquestes inspeccions de les autoritats nacionals. Tots aquests informes que fa l'OAV són públics i es poden consultar a través d'Internet. D'altra banda, aquesta agència que es vol crear, com diu el *Llibre blanc*, «no exercirà control, sinó que serà, únicament, un òrgan de referència a nivell científic», semblant a la Food and Drug Administration (FDA) però sense les potestats de control.

— El principi de precaució. Vol dir que no s'ha d'autoritzar cap producte si existeix incertesa científica. Aquesta és una declaració d'intencions molt correcta però molt difícil, perquè la ciència sempre ha estat incerta. És, doncs, molt important fer una reflexió sobre l'abast d'aquesta intenció. Per resumir-ho molt breument i de manera simple, es pot assimilar al fet que tot és nociu fins que no se'n demostra la no nocivitat. I amb tot això, és important l'Organització Mundial del Comerç, en què convergeixen dues posicions majoritàries: l'europea i la nord-americana, ja que la part americana manté la posició que s'ha de demostrar la nocivitat d'una cosa per prohibir-la o no permetre-la. Aquí hi ha, doncs, un punt de reflexió molt important, tenint en compte tots els acords que s'han de complir en l'Organització Mundial del Comerç.